

„Povestașul“

De Lajos Kakucs

„Plăcerile noastre literare se nasc din nimicul vieții pierdute odată cu trecerea timpului“, spune autorul timișorean Daniel Vighi în cartea sa intitulată „Istoria din cutia de pantofi“, apărută recent în editura Cartea Românească din București.

La prima vedere se pare că domnul Daniel Vighi, scriitor și profesor universitar din Timișoara, continuă tradiția scriitorilor, ziariștilor și politicienilor locali: Preyer, Geml, Samuel Kastriener, Braun Dezső, Franz Liebhart, Aurel Cosma și Szekernyés János – pentru a aminti doar câțiva din seria lungă a autorilor – care prin articolele și studiile lor apărute în presa locală din a doua jumătate a secolului al XIX-lea au adus o contribuție deosebit de importantă la cunoașterea istoriei orașului. Acest fenomen – de a prezenta istoria în mass-media obișnuită – chiar dacă nu poate fi socotită un specific timișorean sau bănățean, se explică atât prin interesul cititorilor privind teme locale, cât și prin lipsa specialiștilor și a publicațiilor de specialitate din zonă.

În urma lecturii însă, după parcurgerea celor 33 de povestiri din carte, se poate constata cu plăcere pasiunea autorului pentru istoria locală de care a fost atras încă din copilărie. Daniel Vighi este un fermecător povestitor, care nu are intenția de a face o prezentare științific - istorică.

„Povestașul“, cum se autoîntitulează scriitorul, relatează evenimente reale, bine documentate sau transmise din gură în gură, descrie într-un limbaj minunat crâmpie din lumea mixtului orientalo - occidental al unei provincii unice din sud – estul Europei. Cronologic privind, în aceste fragmente găsim referiri la întâmplările

locale de la Sfântul Gellert (980 – 1046) și până în zilele noastre. O parte a inspirațiilor povestașului, provin din cartotecile păstrate într-o cutie de pantofi ale fostei directoare ale Bibliotecii Academiei Române din Timișoara, doamna Deleanu. Aceste însemnări îmbină cu o măiestrie desăvârșită întâmplări și amintiri din copilărie, atât evenimente auzite cât și trăite personal, ne transportă prin istoria milenară a Banatului, a Europei și a mapamondului.

În atmosfera bacoviană – alimentată și de vodca Russian Stolichnaya a unei tinereți zbuciumate – povestașul rătăcește în cimitirul evreiesc de pe Calea Lipovei. Impresiile de acolo, întregite de setea sa de cunoaștere și în lumina unei gândiri umaniste profunde, autorul ni le prezintă pe larg și cu o deosebită afecțiune. Aspectele din viața iudaică a urbei, legată cu măiestrie de cea universală, pornind de la Assael Asriel și descriind apoi comunitatea ortodoxă din Fabric și pe cea neologa din zilele noastre, sunt pagini de istorie ce impresionează. Excursiile sublimite literaro-istorice ale lui Daniel Vighi, povestite într-un limbaj deosebit de viu și în același timp nostalgic, reușesc să fie o revelație atât pentru cei legați de Banat, cât și pentru cei ce încă nu cunosc aceste ținuturi.